

ЛИБЕРАЛИЗАМ

ЛИБЕРАЛИЗАМ ЈЕ У ПОСЛЕДЊА ДВА ВЕКА ДОМИНАНТНА ИДЕОЛОГИЈА У
РАЗВИЈНОМ ДЕЛУ СВЕТА.

ЗА ЛИБЕРАЛИЗАМ ЈЕ КАРАКТЕРИСТИЧНО ДА У ЦЕНТАР ПАЖЊЕ ПОСТАВЉА
ПОЈЕДИНЦЕ.

ДРУШТВО, ПО ЊИХОВОМ МИШЉЕЊУ ЈЕ НИШТА НЕГО СКУП ПОЈЕДИНЦА. ЗАТО
ЈЕ ОСНОВНА ФУНКЦИЈА ДРУШВА ДА ОБЕЗБЕДИ ОСТВАРЕЊЕ ПОЈЕДИНАЧНИХ
ИНТЕРЕСА И ЦИЉЕВА. СЛОБОДА ЉУДИ ДА ОСТВАРИЈУ СВОЈЕ ИНТЕРЕСЕ ЈЕ
НАЈВИША ВРЕДНОСТ ЛИБЕРАЛИЗМА. ТА СЛОБОДА МОЖЕ БИТИ ОГРАНИЧЕНА
ЈЕДИНО ЗАКОНОМ КОЈИ ГАРАНТУЈЕ ДА НИЧИЈА СЛОБОДА НЕ СМЕ БИТИ
УГРОЖЕНА.

**СЛОБОДА СВАКОГ ЧОВЕКА ЈЕ ОГРАНИЧЕНА ЈЕДИНО СЛОБОДОМ ДРУГОГ
ЧОВЕКА.**

freedom

create unconditional allow
knowing forgiveness soul
totally love
liberate control
bird
desire
go always finally
feeling mind
experience liberated
living
want
now
total feel others
beliefs
enjoy
life
everything
carefree
joy
choose set
potential unlimited
gives today every
become thoughts give
brings
day

СЛОБОДА ЧОВЕКА ДА ОДЛУЧУЈЕ О СВОЈОЈ СУДБИНИ САМО ЈЕ ДРУГИ НАЗИВ
ЗА ОДГОВОРНОСТ ЗА СОПСТВЕНУ СУДБИНУ.

УВЕРЕЊЕ ДА СЕ СВАКО САМ НАЈБОЉЕ МОЖЕ БРИНУТУ ЗА СВОЈЕ ИНТЕРЕСЕ
ПРОИСТИЧЕ ИЗ ПОВЕРЕЊА У РАЗУМ.

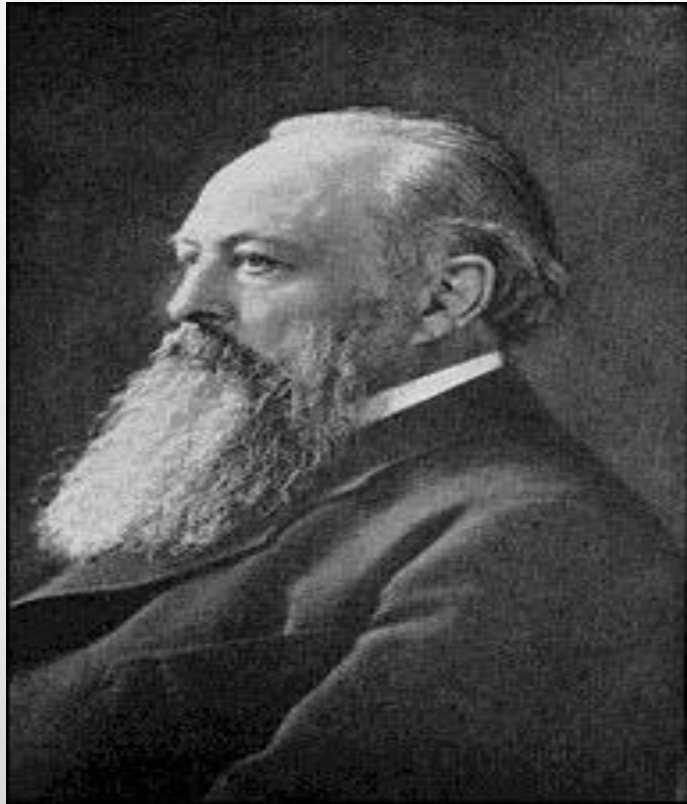
ЛИБЕРАЛИ ВЕРУЈУ ДА ЈЕ ЧОВЕК СПОСОБАН ДА ПОМОЋУ ЗНАЊА ПРОНИКНЕ У
ТАЈНЕ СВЕТА И ДА РЕГУЛИШЕ ОДНОСЕ СА ДРУГИМА.

ТА ДВА СТУБА ТЕМЉИ СЕ И ВЕРА У ПРОГРЕС ЧОВЕЧАНСТВА.

ЈОШ ЈЕДНА ОД СТАВКИ ЛИБЕРАЛИЗМА ЈЕ ТА ДА СУ „СВИ ЉУДИ РОЂЕНИ ЈЕДНАКИ“.

ЗБОГ ТОГА СЕ ЛИБЕРАЛИ ЗАЛАЖУ ЗА ЈЕДНАКА ПРАВА СВАКОГ ЧОВЕКА ПРЕД ЗАКОНОМ И У ПОЛИТИЧКОМ ЖИВОТУ (СВАКО ИМА ПРАВА ДА БИРА И ДА БУДЕ БИРАН).

У ПОЛИТИЧКОМ СМИСЛУ, ЛИБЕРАЛИ СЕ ЗАЛАЖУ ЗА ТОЛЕРАНЦИЈУ МЕЂУ ЉУДИМА, СЛОБОДНЕ ИЗБОРЕ НА КОЈИМА СЕ ТЕМЉИ ЛЕГИТАМНИТЕТ ВЛАСТИ, КАО И ЗА ПОДЕЛУ ВЛАСТИ НА ЗАКОНОДАВНУ, СУДСКУ И ИЗВРШНУ КАКО БИ СЕ СПРЕЧИЛО КВАРЕЊЕ ВЛАСТИ.

- ЧЕСТО ПОЗНАТА ИЗРЕКА У ЛИБЕРАЛИЗМУ “ЛОРДА АКОНТА” (1834-1902), ЕНГЛЕСКОГ ИСТОРИЧАРА, ПОЛИТИЧАРА И ПИСЦА „СВАКА ВЛАСТ КВАРИ, А АПСЛОЛУТНА ВЛАСТ КВАРИ АПСОЛУТНО“.

ЈОШ У КЛАСИЧНОМ ЛИБЕРАЛИЗМУ У ОБЛАСТИ ПОЛИТИКЕ ПОСТАВИЛИ СУ **ЏОН ЛОК** И **МОНТЕСКИЈЕ**, А **АДАМ СМИТ** У 18.ВЕКУ У ОБЛАСТИ ЕКОНОМИЈЕ.

МЕЂУТИМ, ПОТПУНИ ОБЛИК ЛИБЕРАЛИЗМА ЈЕ ДОБИО У ДЕЛУ **ЏОНА СТУАРТА МИЛА** У 19.ВЕКУ.

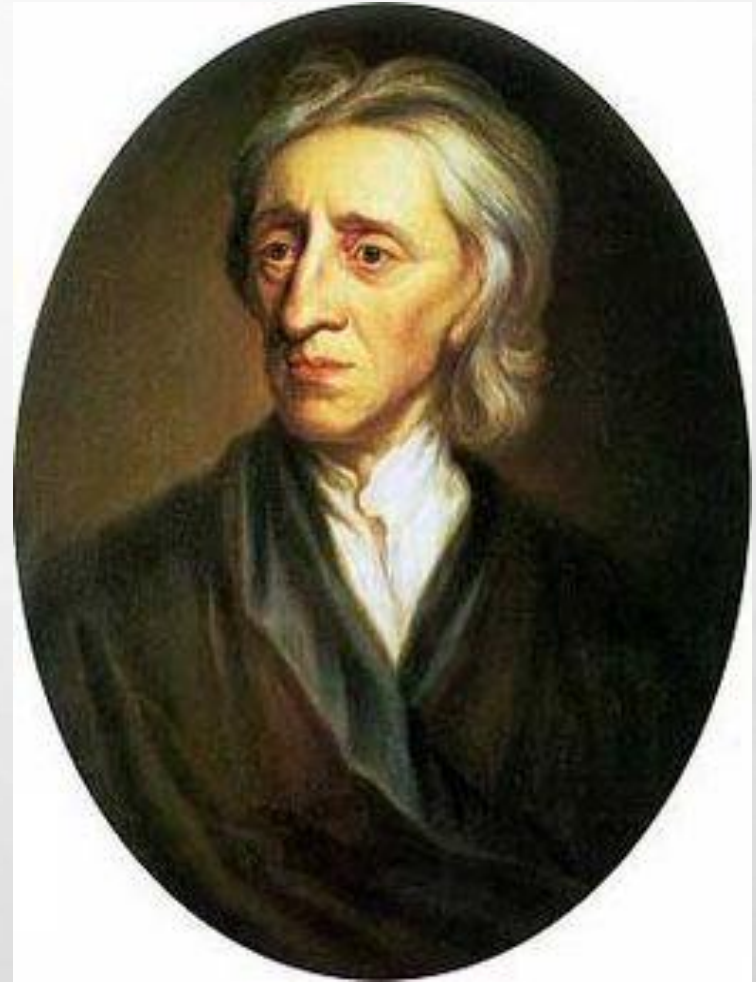
ТОКОМ 20.ВЕКА ЛИБЕРАЛИЗАМ СЕ ЗНАЧАЈНО ТРАНСФОРМИСАО ПРЕ СВЕГА У ПОГЛЕДУ **УЛОГЕ ДРЖАВЕ**.

ДОК СУ КЛАСИЧНИ ЛИБЕРАЛИ 19.ВЕКА БИЛИ ОШТРО ПРОТИВ МЕШАЊА ДРЖАВЕ У ПРИВРЕДУ, КАСНИЈЕ ЈЕ ПРЕОВЛАДАО СТАВ ДА ВЛАДА МОРА ИНТЕРВЕНИСАТИ КАКО БИ ОБЕЗБЕДИЛА ЈЕДНАКЕ ШАНСЕ СВИМА.

ЗАОКРЕТ КА СОЦИЈАЛНОМ ЛИБЕРАЛИЗМУ, ОСТВАРЕН ЈЕ УКЉУЧИВАЊЕМ КОНЦЕПТА ПРАВДЕ И ЗАЛАГАЊА ЗА ЗНАЧАЈНИЈУ УЛОГУ ДРЖАВЕ ДА БИ СЕ СТВАРНО ОБЕЗБЕДИЛА ЈЕДНАКА ПРАВА ГРАЂАНА.

ЏОН ЛОК

- **ЏОН ЛОК** (29. АВГУСТ 1632- 28. ОКТОБАР 1704) ЈЕ БИО ЕНГЛЕСКИ ФИЛОЗОФ. ОСПОРАВАО УЧЕЊЕ О „УРОЂЕНИМ ИДЕЈАМА“; ЗАСТУПАО СЕНЗУАЛИСТИЧКУ ТЕОРИЈУ САЗНАЊА (ДУХ ЈЕ ПО РОЂЕЊУ „[TABULA RASA](#)“; „НИЧЕГ НЕМА У ИНТЕЛЕКТУ ШТО ПРЕТХОДНО НИЈЕ БИЛО У ЧУЛИМА“), КОЈОМ ЈЕ УТЕМЕЉЕНА ЕМПИРИСТИЧКА ТРАДИЦИЈА У ЕНГЛЕСКОЈ ФИЛОЗОФИЈИ (ОГЛЕД О ЛЉУДСКОМ РАЗУМУ). ЊЕГОВА ПОЛИТИЧКА ФИЛОЗОФИЈА, ЗАСНОВАНА НА ПРИРОДНОПРАВНОЈ ДОКТРИНИ, САДРЖИ КЛАСИЧНЕ ФОРМУЛАЦИЈЕ ТЕМЕЉНИХ НАЧЕЛА ЛИБЕРАЛИЗМА (ДВЕ РАСПРАВЕ О ВЛАДИ). ЗАЛАГАО СЕ ЗА ВЕРСКУ ТОЛЕРАНЦИЈУ (ПИСМА О ТОЛЕРАНЦИЈИ I—IV, 1689-1706). БАВИО СЕ И ПЕДАГОШКИМ ПРОБЛЕМИМА (МИСЛИ О ВАСПИТАЊУ, 1693).

ЏОН СТУАРТ МИЛ

ЏОН СТУАРТ МИЛ (20. МАЈ 1806 — 8. МАЈ 1873) ЈЕ БИО БРИТАНСКИ ФИЛОЗОФ ЕМПИРИСТА, СОЦИЈАЛНИ РЕФОРМАТОР И ЗАГОВАРАЧ БРИТАНСКОГ УТИЛИТАРИЗМА. СМАТРА СЕ НАЈУТИЦАЈНИЈИМ ФИЛОЗОФОМ 19. ВЕКА У ЕНГЛЕСКОМ ГОВОРНОМ ПОДРУЧЈУ, И ГЕНЕРАЛНО, ЈЕДНИМ ОД НАЈУСПЕШНИЈИХ БРАНИЛАЦА ЛИБЕРАЛНОГ ПОГЛЕДА НА ЧОВЕКА И ДРУШТВО. КАО ОДГОВОР ВЕРОВАЊУ ДА РАЗМИШЉАЊА ПОЈЕДИНАЦА ДЕФИНИТИВНО УТИЧУ НА ДРУШТВЕНЕ И ИСТОРИЈСКЕ ПРОМЕНЕ, МИЛ ЈЕ ПОКУШАО ДА КОНСТРУИШЕ ЈЕДНУ ФИЛОЗОФСКУ ПОЗИЦИЈУ КОЈА БИ НА ПОЗИТИВАН НАЧИН МОГЛА ПОМОЋИ НАПРЕТКУ НАУКЕ, СЛОБОДИ ПОЈЕДИНЦА И ДОСТИЗАЊУ ЉУДСКОГ БЛАГОСТАЊА. УСПЕО ЈЕ ДА ПОНУДИ ЈЕДНУ АЛТЕРНАТИВУ ТАДА ДОМИНАНТНИМ ПОГЛЕДИМА НА МОРАЛ И ПОЛИТИКУ, НА ЈЕДАН СПЕЦИФИЧАН И КОМПАКТАН НАЧИН, УСПОСТАВЉАЈУЋИ ИСТАКНУТО ЛИБЕРАЛНУ ТЕНДЕНЦИЈУ У РАЗМИШЉАЊУ О ДРУШТВЕНИМ И ПОЛИТИЧКИМ ТЕМАМА, АЛИ ТАКОЂЕ ДОВОЉНО ТОЛЕРАНТНУ И УКЉУЧИВУ, ДА ЈЕ СЕ МОЖЕ СМАТРАТИ ПРИСТУПАЧНОМ РАЗЛИЧИТИМ ТИПОВИМА ПУБЛИКЕ. ЊЕГОВ РАД НА ПОЉУ ЛОГИКЕ ЈЕ ОТВОРИО НОВА ВРАТА У ФИЛОЗОФИЈИ, ДАЈУЋИ ВАЖАН ИМПУЛС ЊЕНОМ ИЗУЧАВАЊУ. ТАКОЂЕ, ЊЕГОВЕ РЕФОРМУЛАЦИЈЕ КЛАСИЧНОГ БРИТАНСКОГ ЕМПИРИЗМА, КАО И БЕНТАМОВОГ УТИЛИТАРИЗМА, ДАЛЕ СУ ТИМ ФИЛОЗОФСКИМ ПОЗИЦИЈАМА РЕЛЕВАНТНОСТ И КОНТИНУИРАНУ ВИТАЛНОСТ.

ДЕЈАН СТАМЕНКОВИЋ